

ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ЗРУШЕННЯ В КРЕДИТУВАННІ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ФІНАНСОВОЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Ільницька Світлана Петрівна

Науковий керівник ст. викладач Журавель Т. М.

**Харківський навчально-науковий інститут ДВНЗ «Університет
банківської справи**

Фінансова глобалізація - об'єктивний процес, що закономірно витікає з досягнутого рівня продуктивних сил, сучасних технологій у виробництві, інших сферах діяльності і спрямований на створення загальної міжнародної взаємозалежності країн, фірм і людей в межах відкритої системи фінансових зв'язків. Фінансову глобалізацію не треба ототожнювати з інтернаціоналізацією: остання висвітлює зростаючу взаємодію національних єдностей, а глобалізація говорить про глобальний світ не як сукупність взаємодіючих (та все тісніше) національних фінансових систем, а як про єдину систему, що існує без всіляких меж і відстаней [2].

Фінансову глобалізацію визначають інтенсивність, обсяг і вартість міжнародних трансакцій у інформаційній, фінансовій, комерційній, торговельній і адміністративній сферах у всесвітньому масштабі. Різке зростання обсягів цих операцій протягом останнього десятиліття й, унаслідок цього, їх рівня є проявом фінансової глобалізації, який найкраще піддається виміру.

Наростання всесвітньої економічної нестійкості з розвитком фінансової глобалізації актуалізує проблему забезпечення відповідності між процесами лібералізації глобального переміщення ресурсів, з одного боку, та забезпеченням глобального узгодження національних інтересів і глобального регулювання основних структурних пропорцій обміну, з другого[1]. Таким чином, постає потреба в розширенні сфери глобальної керованості — від мікро- й мезорівня (ТНК та інші глобальні мережі) до макро- й мегарівня (міждержавні організації й наднаціональні регулівні структури інтеграційних об'єднань).

Варто також враховувати, що в умовах глобалізації змінюється зовнішнє середовище діяльності суб'єктів господарювання, що в свою чергу продукує зміни в кредитуванні підприємств, зокрема:

— національні ринки споживчих товарів, капіталів, технології робочої сили тощо щоразу більше інтегруються одні з одними та

включаються в єдиний світовий ринок, де іноземні фірми діють на однакових правах із національними, а передача інформації, розрахунки здійснюються в режимі реального часу через Інтернет;

— обсяг і умови реалізації товарів дедалі частіше визначаються не на ринку, як це було раніше, а ще до початку виробництва, на підставі довгострокових контрактів із конкретними замовниками;

— в загальному обсязі пропонованої на ринку продукції щоразу більшу роль відіграють не стандартні матеріальні блага, а послуги, науково-технічні розробки, а також складні технічні комплекси за індивідуальними замовленнями [3];

— ціни визначаються витратами на одиницю споживчого ефекту, а не на одиницю продукції. У міру насичення ринку зростає роль нецінової конкуренції, спостерігається істотна розбіжність цін для різних сегментів ринку;

— у структурі витрат виробництва зростає частка трансакційних, спрямованих у інші сфери і галузі діяльності, й авансованих витрат.

Фінансова глобалізація посилила вплив міжнародних ринків на здійснення операцій кредитування та залучення коштів резидентами різних країн, що призвело до розгалуження міжнародної низки фінансових інститутів і корпорацій, до підвищення частки бізнесу, що припадає на зарубіжні країни і до фундаментальних змін в системах організації управління фінансовими потоками.

Саме під впливом фінансової глобалізації, до якої об'єктивно залучається і Україна, змінюється інституційна роль національної банківської системи. Серед особливостей її модифікації слід назвати:

- різке скорочення трансакційних витрат банківських установ, що пов'язано з удосконаленням технічних можливостей щодо майже миттєвого переміщення фінансових ресурсів, укладання угод, переказу коштів з одних рахунків на інші незалежно від відстані і державних кордонів;

- «розмивання кордонів» національних фінансових просторів, що стимулює експансію іноземного капіталу на національні фінансові та кредитні ринки, створює сприятливі умови для «гри» (спекуляції) на зміні курсу валют;

- лібералізація умов здійснення банківської діяльності (у т. ч. стосовно скасування обмежень щодо встановлення розмірів відсоткових ставок, зниження податків та комісійних зборів з фінансових трансакцій комерційних банків ;

- відкриття для іноземних банків вільного доступу на внутрішній національний фінансовий ринок;

- зниження порогу нормування резервних фондів, звільнення від страхових внесків, пільги по податках на прибуток для комерційних банків (на ринках переважної більшості країн, що розвиваються) тощо[4].

Серед головних наслідків фінансової глобалізації слід визнати те, що «світ фінансів» фактично став самостійною сферою підприємництва, втративши залежність від розвитку реального сектору національної економіки та в основному, зосередивши свою діяльність на фінансових спекуляціях та фінансовому посередництві. Найбільш наочно ці негативні тенденції відобразились саме під час світової фінансово-економічної кризи [3].

Домінування іноземного банківського капіталу в національній банківській системі постійно створює ризик «відпливу» іноземного капіталу з України. Такий ризик пов'язаний з погіршенням стану платіжного балансу, розбалансованістю вітчизняного валютного ринку та коливаннями курсу української валюти. У найгіршому випадку стрімке виведення кредитних ресурсів та інвестицій з України іноземними банками та їх філіалами (внаслідок «банківської паніки», дестабілізації національного фінансового ринку тощо) може призвести до ряду вкрай негативних наслідків для національної банківської системи та втрати довіри до неї [4].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Азаренкова Г. М. Фінанси підприємств : Навч. посіб. для самост. вивч. дисц. / Азаренкова Г. М., Журавель Т. М., Михайленко Р. М. – 2 – ге вид., випр. і доп. – К.: Знання – Прес, 2006. – 287 с.
2. Науменкова, С.Н. Розвиток кредитування у посткризових умовах / С.Н. Науменкова, С.П. Міщенко // Банківська справа. – 2014. - №1. – С.3-19
3. Стецюра Л.А. Розвиток системи банківського кредитування інвестиційно-інноваційної діяльності/Л. А. Стецюра // Вісник Університету банківської справи НБУ, 2012. т.№ 2.-С.213-217
4. Черничко Т.В. Чинники формування та стабілізації кредитних відносин в Україні/Т. В. Черничко // Економіка та держава, 2014. т.№ 6.-С.22-25.